

LBRIS

We know
books

Nicolae Albu

PAULOWNIA

ultima fabula

roman

LETRAS
Promovăm autorii români

uscă, ca de tobă, asigură pulsul care ținea alcătuită
cohorta de sunete.

Concertul acesta neobișnuit încetă brusc după 23 de
minute, fix la ora 21.07. Se auziră atunci în
difuzoarele centrului, cântate triumfal, unul după
altul, otrăvitele mesaje de izbândă ale temerarilor
paulgeni.

Fereastra de timp, transparentă, zăvorâtă, părea,
precum păsărilor îndelung captive, deschisă larg,
înșelător.

Deasupra acelei capitale îndepărtate, în țăriile
înghețate, miriadele de scipiri fotonice ale aurorei
boreale, preluară, ca într-un fenomen natural de
radioemisie, de data asta, doar pentru urechea
nepăsătoare a nemărginitului eter, gândul nerostit,
vesel și tâmp, al încercatului P3048: *acum să te ții!*

PROBABLY THE END

CUPRINS

1. O afacere de nișă.....	9
2. Altfel de creaturi ale pământului	26
3. O convorbire plăcută dintre om și șoarece	40
4. Pactul de la Monument.....	60
5. Planuri blestemate, bine croite	81
6. Inaugurarea terariului de șerpi veninoși.....	92
7. Vizita unui înalt emisar.....	98
8. Intrarea în marile afaceri	110
9. Don't ask me how I made the first million.	119
10. Moartea lui Zinaid.....	130
11. Colonelul și paulgenul bărbier	139
12. Emirul și cei șaptezeci de feciori	145
13. Cazacioc versus borsh	159
14. Pauloci la Pentagon.....	185
15. Călăreții dragonilor.....	191
16. Schimbări de floră și fauna.....	197
17. O revoluție pentru eternitate	210
18. O idee genială de doi bani.....	219
19. Planul cel de pe urmă.....	228

1. O afacere de nișă

În urmă cu vreo cincisprezece ani, la marginea dinspre nord a întinselor tarlale cu cereale ale lui George Păpădie, se așternea o plantație cu puiet de pădure, dintr-un arbore cu frunze mari, palmate, cunoscut sub denumirea științifică *paulownia clona carpatica*.

Părea destul de neîngrijită, după cum era înțesată cu tot felul de tufe și buruieni lemnoase, în mod vădit stânjenitor dezvoltării viitorilor arbori.

Lemnul de paulownia, supranumit de *aluminiiu* pentru duritatea sa, raportată la greutatea redusă, este rezistent la putrezire, cât și la foc, datorită unei structuri speciale a ligninei. Prelucrat sub formă de panel, folosește industriei nautice de lux, piscinelor de agrement, dar și confecționării instrumentelor muzicale cu corzi, grație sonorității unice, clare și înalte, pe care lemnul le-o împrumută.

S-ar părea că această ultimă subtilă particularitate a avut un rol determinant în configurarea întâmplărilor grozave ce urmau.

Deși originar dintr-o zonă umedă a Chinei, printr-o muncă susținută de pionierat, *Stațiunea de Cercetări în Genetica Plantelor* din Tariverde a reușit aclimatizarea arborelui la condițiile de secetă severă ale Dobrogei, asigurându-i, chiar și așa, o creștere spectaculoasă, aproape miraculoasă.

Plantația, desfășurată pe 95 de hectare, a fost înființată pe bani proprii, după o abureală demnă de manual de dat țepe, din partea unui tânăr agent horticol, încăpățânat să promoveze produsul dendrologic, cu argumentarea înflăcărată a nemaipomenitei rentabilități.

Domnu' Păpădie, altceva e o plantație cu un astfel de arbore, te poate îmbogăți miraculos, fără cheltuiala unor lucrări costisitoare, căci după sădirea sub asistența noastră, nu mai trebuie asigurate decât câteva udări, cel puțin doi ani, apoi planta, deja copăcel, se descurcă pe cont propriu.

Vă spun că, începând cu al treilea an, veți recupera investiția doar prin fructificarea lemnului ramurilor de la bază, prin simpla toaletare stimulativă de creștere, îl asigurase agentul. Așa că, în al nouălea, când vor fi retezate trunchiurile adulte, veți avea, după ce

trageți linie, un profit de 1.000 de lei per bucată și, dacă înmulțim cu 500, va fi un câștig de 500.000 de lei la hectar.

Haideți, recunoașteți că n-ați mai pomenit o asemenea rată de profit în agricultură. Poate așa veți renunța, încet-încet, la unele culturi de primăvară, despre care știți, mai bine decât mine, că în vreme de secetă nu vă asigură nici măcar recuperarea cheltuielilor.

Tânărul agent își vindea marfa cu iscusită șiretenie, știind bine că propunerea de afaceri era șchioapă din start, cât timp nu suflă nimic despre cei câțiva cumpărători, numărați pe degete, de pe piața mondială, care își rezolvau în mod tradițional necesarul de lemn, mai bun și mai ieftin, din China. Cu alte cuvinte, oferta depășea cu mult cererea.

Împănată cu false calcule și asigurări ale semnificativului profit, țeapa cu paulownia a devenit repede o adevărată isterie printre fermieri, iar George Păpădie, deși vulpe mai bătrână decât mulți din branșă, chiar mai mult decât alunecosul și vicleanul său frate, Niki, agricultor și el, însă doar de-a doua mână, îi căzu primul în plasă.

Se trezi că încolțise în el speranța ridicolă, că se va îmbogăți în acest fel și, simțindu-se rușinat, afișă o atitudine relaxată, ca și cum oferta agentului putea fi

luată ca un test banal de rentabilitate, așa cum făcuse și cu loturile experimentale de sorg, de năut sau de kiwi, alternativă la nediversificata sa afacere. Contradicția era însă evidentă, acelor culturi noi le erau destinate suprafețe mici, un hectar, două, pe când plantației, nouăzeci și cinci, o suprafață mult prea întinsă, ca să fie luată drept o încercare.

Se aruncă în această aventură cu ochii închiși, fără să-i treacă prin cap, nicio clipă, amploarea fabuloasei experiențe ce îi va tulbura curând cumsecadele trai de fermier, din moment ce nu știu să folosească înțelept periculoasele puteri dobândite. Decât să-și fi făcut astfel de lucru. mai bine și-ar fi băgat un băț în fund. De unde să bănuiască el că zarurile, odată scăpate din mână, îl vor transforma în jucăria soartei? Dacă ar fi cunoscut de-a fir a păr urmările nefaste ale aventurii și că ele nu puteau fi zădărnicate decât prin dispariția sa fizică, n-ar fi ezitat o clipă să se spânzure de cornișa turnului de apă din fermă.

Businessul său ținea de activitatea lucrativă, transpusă pașnic în codul CAEN cu indicativul actualizat 011 – cultivarea cerealelor, îndeletnicire biblică, nepredictibilă, de multe ori profitabilă, ce-i drept, însă mortal de perdantă pe vreme de secetă.

Nu de puține ori, în prag de faliment, refuzat de bănci în finanțarea amânării prohodului anunțat al firmei, a fost nevoit să se arunce, în mod necugetat, în brațele hrăpărețe ale *IFN*-urilor sau cămătarilor de tot felul.

Însă, de fiecare dată, vreo ploaie sau răcorire a vipiei de pe câmpuri era salvarea nevinovatei sale afaceri; o ploaie bună însemna, ca la bursă, o creștere a profitului, iar lipsa ei, dimpotrivă, o scădere pe măsură.

La toate acestea trebuie adăugat și impactul lentorii factorului uman: plictiseala patologică a angajaților căzuți în depresia provocată de terna și obositoare rutină a muncilor agricole. Muncitorii, pleoștiți, trăgeau mai tot timpul spre umbră, pricopsiți cu o alergie severă, de parcă întinsele câmpuri ar fi fost cultivate cu perfida ambrozie.

Mai târziu, când aflară de proiectul împăduririi, adică mai puțină muncă după plantare, degeaba se bucurară și prinseră vioiciune, căci George, scârbit de comportamentul lor, îi înlocui fără milă cu un detașament de forță de muncă nepaleză, pentru cazarea căruia ridică grabnic un nou corp de clădire înaltă, în formă de pagodă țuguiată, cu trei acoperișuri suprapuse, din țiglă multicoloră, vizibilă de departe în câmpia netedă ca-n palmă.

Deocamdată era vorba numai de o mică plantație, iar dacă această demonstrație ar fi promis, negreșit s-ar fi putut pune problema extinderii ei. Cum era însă obișnuit să renunțe repede când rămânea fără sâmbure de interes, nu își mai bătu capul; oricum, putea fi considerată măcar o perdea forestieră de protecție, folositoare culturilor.

Mai târziu, George avea să culeagă, de capul lui, niște ciuperci din preajma lizierei abia înfiripate și, după ce le consumă fripte pe grătar, stropite din abundență cu grozava lui țuică de tescovină, căzu într-o stare de semiconștiență pe fundalul unei realități distopice.

Văzuse atunci, ca un abur nelămurit pe câmpuri, mari codri de paulownia cum se lăteau fluid ca într-o scurgere de lavă verde.

Nu numai din această pricină, plantația, încropită la început cu intenție cvasiexperimentală, începu să se extindă, cuprinzând mare parte a câmpurilor sale, și cu toate că afacerea nu promitea câtuși de puțin ceea ce i se turnase în ureche, continua să-și întrețină deșănțata speranță a unei îmbogățiri miraculoase.

Prinse ocazia din zbor, atunci când Uniunea Europeană iniție un proiect amplu de salvare a mierlei moțate, o specie nemigratoare de *turdus merula*, prinsă în nomenclatoarele „verzi” ca fiind în

prag de extincție, urmare a distrugerii habitatului ei natural, vechile perdele de protecție forestieră, Interbelice. Preluând cu entuziasm aprofundatele studii chinezești cu privire la avantajele integrării speciei de păsări în biocenoza vastelor păduri de paulownia, Proiectul prevedea păstrarea aceluiași teritoriu al păsării, sudul dobrogean, impunând însă ca suport noul arbore. Fripti în așteptări, nimeni nu se înghesui să aplice. George, încă nărăvit, și-o căuta cu lumânarea și, declarat eligibil, intră în schema program.

Primi fonduri grase, pe care le folosi *responsabil în mod iresponsabil* la extinderea vechii plantații cu încă 500 ha, suficient pentru crearea condițiilor prielnice bunăstării speciei. Investiția, serioasă, putea să fie considerată, în sfârșit, o afacere bună, atât timp cât era miluit prin bunăvoința “înaltului scaun” al Comisiei Europene, an de an, cu ploaia de subvenții alocate prin binefăcătorul mecanism al SAPS-ului.

Măsura-program DR666, spre deosebire de alte fâsuri ale Bruxelles-ului, se vădi eficientă: mierlele se înmulțiră pe capete, cu sutele de mii, după ce copacii se mai înălțară.

Până nu demult, hălăduiseră, ca vai de capul lor, prin tot felul de păduri eterogene a căror esență de lemn preponderentă o constituia salcâmul.

Nemaipomenita prosperitate de acum avea în mod sigur o legătură misterioasă cu arborele de origine chinezească. Ori, se știe că mierla clasică cântătoare din pădurile de paulownia ale Chinei a fost, și este, la mare preț în civilizația chitailor, cunoscută din vechime ca iubitoare de limbi de mierlă, cel mai potrivit în aspic, legat cu zeamă de orez. Consumul lor cu obstinație timp îndelungat, pe lângă adicția indusă, constrânge vocea să devină înaltă și melodioasă. Asta înseamnă că mierla are nevoie de paulownia, care are nevoie de chinez, care are nevoie de paulownia și mierlă, faptul, fiind atât subiectul, cât și obiectul unei atracții irezistibile dintre cele trei părți.

Este posibil ca magnetismul în cauză să se fi înfiripat și datorită grozavei infatuări a acestei păsări artist, măgulită că talentul ei este atât de venerat, cu tot sacrificiul sacerdotal al limbii, în sens propriu, anatomic, știut fiind că arta pretinde adesea, într-un mod sfidător orgolios, și altele cu mult mai mari. Pe de altă parte, atracția este întreținută generos în simbioza perfectă a celor două regnuri, armonios împletită.

În mod obișnuit, un copac paulownia are o creștere relativ rapidă, poate atinge înălțimea de 7-8 metri în primii trei ani și un diametru al trunchiului de 20-30 cm. Nutritiva ploaie a găinațului celor câteva sute de mii de mierle, spârcâit în rafale de la înălțime, face ca, fie prin absorbția directă, prin frunze, ori a păienjenişului de rădăcini lacome și invazive, pomii să-și sporească împătrit apetitul lor de dezvoltare, în așa fel încât fiecare va deveni un fel de arbore unicat al codrului ce se întrevede falnic și întunecat. Inflorescența nemaipomenită, generoasă și de durată, atrage hoarde de insecte, hrană de calitate, dăruită, la schimb, asociaților săi zburători. Poate că, până la urmă, cazul paulownia, nu este un miracol fără cheie, s-ar putea ca el să pară că există ca o consecință a buchetelor gigantice de flori roz violaceu cu miros îmbătător, ele însele, o adevărată minune.

După puseul ridicol de speranță, George sfârșise prin a ignora cu totul vechea plantație, socotind-o ceea ce și părea, o biată perdea de protecție împotriva vânturilor puternice din zonă; alcătuirile de genul acesta, denumite liziere, au o astfel de funcție.

Nu degeaba, regele Ferdinand al României *eminamente agrară*, neamț gospodar, sfătuit de consilierii săi în probleme de agricultură, a dispus personal,

după alipirea Cadrilaterului, crearea unor liziere de salcâmi și arborete de câmpie în întregul ținut al Dobrogei de Sud, bântuit de vântoase.

Lucrarea s-a dovedit folositoare, aducea ploaie și menținea umezeala locului, pe lângă asigurarea protecției împotriva vânturilor fierbinți de vară sau a crivățului din iarnă. Și să nu uităm sumedenia de păsări care își regăsiră aici habitatul lor natural: coțofene, corbi, pițigoi și mierle, dar și bufnițe, șoimi și ulii, din cele răpitoare.

George încă le mai apucase în copilărie; nu puține erau dățile când se aventura pe acolo, în zilele toride de vară, atras de promisiunea binefăcătoare a răcorii. Chiar dacă erau înguste, cam 50 de metri în lățime, mai mult un hățiș, îi păreau adevărate păduri sălbatice, deși, ca într-o livadă, găseai în margini, spre lumină, puzderie de zarzări, corni și corcoduși, adevărată desfătare pentru gurile celor aflați în preajmă, la prașila porumbului.

Încinși, dădeau cu sapa, apucați și, din când în când, se îndreptau de șale, cu privirea țintă către lizieră, ca spre un liman izbăvitor ce se apropia tot mai mult, pe măsură ce înaintau în lucrare. Deși însetați, se înfrâneau să bea apa caldă și stătută din bota de lemn, în așteptarea răsfățului promis de zemoasele fructe.

Potlogari întreprinzători petreceau zile întregi să le culeagă pentru țuică, vândută apoi sub numele pretențios de rachiu natural de fructe de pădure, deși toți cumpărătorii știau că este doar carcalete slab de lizieră, asmuțit cu ceva zahăr.

Prin anii puterii populare, în goana după noi terenuri agricole, perdelele au fost dezafectate, stârpite până la ultimul lăstar, și câmpurile lăsate pradă secetei și eroziunii vântului.

Bulgarii, băieți deștepți, moștenitori, după retrocedarea celor două județe, se preocupară de ele ca de un bun prețios și le extinseră încă pe cât erau.

Vara, când plantele își dau duhul, opărite de crunta secetă dobrogeană, se văd deasupra Cadrilaterului, târându-se amenințător dinspre mare, cohorte de nori negri aducători de ploaie. Vălurite de puzderia de liziere desfășurate savant, câmpurile străine îi atrag precum un magnet, iar George rămâne, mai mereu, cu buza umflată, deși moșia îi este despărțită de ele doar prin fâșia subțire a frontierei de stat. Rezultatul: 8-9 tone la hectar grâu bulgăresc, fără irigații, versus George, 5-6 tone de grâu românesc, cu chiu, cu vai.

Aceste alcătuite biocenoze bulgărești, de pe laturile câmpurilor, pe lângă bunăstarea ploii, pot aduce și neazuri în ograda românească: pripășirea, printr-un

exod inimaginabil, a celor mai de temut dăunători agricoli: șoarecii de câmp.

Nemaiîncăpând în pământurile străine, strecurați pe lângă pădurile Cadrilaterului, cotropesc, precum hoardele din vechime, câmpurile românești ospitaliere, netede ca tăblia mesei.

George avusese de furcă cu șoarecii bulgărești în repetate rânduri, însă în urmă cu opt ani a fost îngenuncheat de-a binelea.

Câmpurile i-au fost invadate de milioane de *microtus arvalis*, șoareci minusculi, lighioane vorace, ocupați să trăiască rapid, cu 220 de bătăi de inimă pe minut.

Minusculele ființe, simpatice la prima vedere, în greutate de 40-50 grame, cu nevoia imperioasă a unui consum zilnic de hrană în echivalentul jumătății în greutate, în medie 7-8 kg de semințe și 11-12 kg de plante verzi pe an, sunt organizate în adevărate triburi, cu vetre din loc în loc, ca niște așezări amazoniene în miniatură.

Se înmulțesc dramatic, precum un coșmar într-un alt coșmar, de 6-8 ori pe an, cu rânduri de pui a câte 10-12 odată, iar pentru că puiiăștia ajung la maturitate după 40 de zile și durata vieții lor este în medie de 18 luni, la un calcul elementar rezultă dintr-o singură

pereche circa 10.000 de șoareci pe an, adică nouă generații.

Bine înșurubați în ecosistem, se mulțumesc cu orice poate fi ronțăit: semințe, plante verzi, rădăcini și scoarță de copac. Să punem la socoteală rezistența la boli și la otrăvurile încercate cu prisosință pe blana lor. Mai mult, după insecte, sunt cele mai rezistente ființe la efectele radioactivității, ba chiar, profitoare, căci ce altă explicație ar fi pentru înmulțirea lor excesivă pe câmpurile contaminate din jurul Cernobălului? Rămâne un mister cum de-a supraviețuit timp de încă șase luni o pereche de cobai, expusă într-un laborator din Melbourne la o mie două sute de röntgeni, când la cinci, șase sute, ditamai ființa omenească dă colțul după câteva zile.

E drept, că într-ale supraviețuirii, sunt voci puternice printre biologi care așază caractițele pe locul unu, afirmând că după extincția omului, a mamiferelor, în general, ele ar fi singurele îndrituite să supraviețuiască și să ducă mai departe ștafeta viului organizat superior. Asta, doar în cazul în care s-ar ignora posibila lor extincție prematură, cauzată de consumul uriaș al tentaculelor lor de către nesățiosul om.